

(המשך מעמוד 45)

את חושבת שהם היו מזמינים אותי? לוא היו מזמינים אותי, הייתי הולך ואומר את דברי.

● האם אתה משתייך למיפ"ג?
לגמ'?

לא.

● מדוע?

דומני, שאדם צריך להגיד מדוע הוא משתייך למפלגה, אדם אינו צריך לנמק מדוע אינו עושה משהו.

● האם יש באייהשתייכותך ל"מיפדגה" משום הפגנה?

מה שאדם עושה באופן הפגנתי זה מע"ש, ואז הוא צריך לנמק. אני איני מפגין את אייהשתייכותי למפלגה.

● לאיזו מיפדגה הצבעת בבחירות לכנסת העשירית?

לא הטרחתי את עצמי ללכת לקלפי.

● וזו אינה הפגנה?

את חושבת ששלושה מיליון יהודים עמ' דו והסתכלו אם אני הולך לקלפי או איני הולך לקלפי? בעד מי להצביע? אני מכיר ברגע זה בעייה אחת, שהיא חיונית לעם ישראל, בעייה שאם אינה נפתרת אין שום

של מילחמת-החשמונאים, שהיתה בין שומרי התורה והמתיוונים.

● כשאתה מדבר על מילחמת-אזרחים, כיצד אתה מחלק את העם?

איני מחלק את העם. הוא מחולק.

לדתו של עם ישראל — וזה בעיני פסול לחלוטין.

● בנין נכנע זה עתה לתבי תיכיה של אגודת-ישראל. כאדם דתי, מה דעתך על אגודת-ישראל?

דת ישראל הקושרת עצמה ברשות חילוני. בל כל צורה ובכל תנאי, הולכת בדרך של התאבדות, מכיוון שמהותה של הדת לא להשתלב בשילטון-המדינה.

● נביא-ישראל היו תמיד מעוי רבים בשילטון המדינה.

כלוחמי מילחמת-אזרחים נגד השילטון. כל נביא-ישראל היו בוגדים — זאת-אומ' רת. לפי הקונספציה של פטריוטיזם לאומי הם היו בוגדים בעם ובמדינה. והוא הדין ברוב חכמי-ישראל.

● אגודת-ישראל מקווה להשי' פיע על ענייני-הפנים של ישראל, מקווה לחוקק חוקים דתיים שי יכפו על הציבור-החילוני.

איזה חוק שמחוקקת הכנסת עלול להפי' ריע לך בעצד אחד בחיך? אגודת ישראל השיגה מה שהיא רוצה, ומה שאגודת-ישראל רוצה, אני לא מעוניין בו. פקחי-התעופה נבמל בן-גוריון גם הם משיגים את מה שהם רוצים.

העניין העקרוני של מה שקוראים דת ומדינה הוצג על ידי פעמים רבות, כש' סיפרתי על שיחה שהיתה לי עם בן-גוריון בראשית שנות ה-50. בערך לפני 28 שנים. יש להבין שבן-גוריון שוא את היהדות שינאה כימעט פאתולוגית. והנה באותה שיחה אמר לי שהוא מבין יפה למה אני דורש בכל תוקף הפרדה מוחלטת בין ה' דת והמדינה, שכוונתי היא שהדת תהיה גורם עצמאי, אשר השילטון המדינה, ויהיה מה שיהיה, יצטרך תמיד להתמודד עימו. ולכן, דומני שכאן אני זוכר את דבריו ממש מילה-ב-מילה, אמר לי בן-גוריון: אני לעולם לא אסכים להפרדת הדת מהמדינה, אני רוצה שהמדינה תחזיק את הדת בידה, וזהו המצב הקיים — דת ישראל היא פילגשו המוחזקת של השילטון החילוני, וזה מה שהמילגות הדתיות כולן רוצות בו.

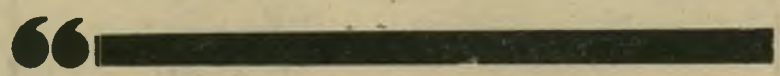
● האם אינך סבור כי כרת ה' יהודית יש כמה אלמנטים לא אני שיום כמו, למשל, נישואי כוהן ו' גרושה, שכיום, אחרי חורבן בית-המקדש, אין להם בעצם כל מש' מעות; מדוע, למשל, נענש ה' ממזר על חטאי-אמו?

הדת עומדת בניגוד לאינטרסים האנו' שיים. מה זה טוב? לפי הלגנדה שמפטי' מים בה את הילדים בבית-הספר, אמר טרומפלדור: טוב למות בעד ארצנו. משהו יכול להגיד שטוב זה לאכול עוגה עם קצפת. ובכן, מה זה טוב?

אחים, ואני חוזר ואומר שאיני רואה ב' מילחמת-אזרחים את הקטסטרופה הגדולה ביותר לעם. הקטסטרופה של עם היא כש' הוא מאוחד בטיפשות וברישיעות. ● והיה אם תפרוץ מילחמת-אזרחים, כאיזה צד ש' המיתרם תעי' מור אתה?

לא אהדתי אך כעס את תנועת „שלום עכשיו“, מיני' שהחנועה אך כעס לא אמרה את האמת

אמרתי לך שאפילו לא ברור לי בין מי ומי תהייה המילחמה. יכול להיות שבין הצבא הסר למרות ממשלת-ישראל ובין ה' „פרייבט-ארמי“, המוקם על-ידי מתחלי גוש-אמונים — גם זה אפשרי.

● איזה צד ינצח דעתך כמידי' המה בזאת?

שומ'דבר אינו ברור, משום שעתידה של מדינת-ישראל תלוי היום במידה רבה לא בעמה, אלא בנשיא ארצות-הברית. ב-14 השנים האחרונות תימרנו את עצמנו ל' מצב כזה, שקיומנו תלוי בחוט דק הנמתח מן הבית-הלבן, ולכן אין כל אפשרות לצפות את העתיד על סמך הגורמים הפוע' לים בקירבנו.

● האם אינך חושש כי דברוך יהוו זרז למילחמת-אזרחים?

אני חייב לעסוק בפסיכולוגיה של אני שים אחרים?

● האם אינך מדבר כרי' להשי' פיע?

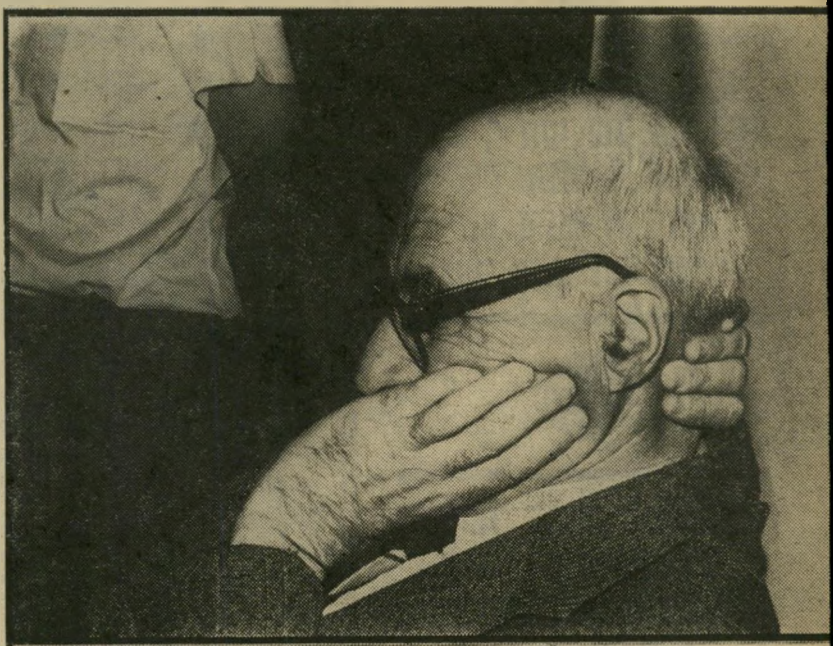
איני חושב שדברי משפיעים. הומנתי לכנס של"י ואמרתי את דברי, מכיוון שהם צריכים להאמר. ספק רב אם הם אומנם משפיעים על משהו.

● מה דעתך על השימוש שי' עושה ראשי-הממשלה, מנחם בגין, בדת. מה דעתך על כך שהוא משתמש דעותיהם כה קרובות כי' כיפוי „בעזרת-השם“ או „אם ירי' צה השם“?

אני בוחן כליות ולב? אם אני ארשה לעצמי לדון במה שמתרחש בליבו של אדם אחר, וזה תמיד מפוקפק מאוד, היי' תי אומר שלבגין אין כלל יחס לדת, אלא

● לפי איזו קוויהחלוקה?

יש הרבה קוויהחלוקה: יש יהודים שאי' גם יכולים לסעוד על שולחן אחד עם יהודים אחרים — איני יכול לתאר לעצמי קו-חלוקה שהוא עמוק יותר. יש מישפחות יהודיות שאינן יכולות להתחתן עם מישפ'י

ליבוכיץ בביתו

נביאי ישראל בגדו בעם ובמדינה, והוא הדין בכל חכמי-ישראל

חות יהודיות אחרות, ואין לזה כל קשר לטיב תוקי-הנישואין שמחוקקים 120 פוחל' צים בכנסת. יש דיני-גידה וטבילה, ה' מטביעים את תותמם על שלישי של כל חודש בחיי האיש והאשה. אני לא מדבר על מיקרים של כוהן וגרושה או ממזר. אם צד אחד מקבל עליו את המישמעת הדתית של הצו הסכסואלי והצד השני אינו מקבל, אין אפשרות של חיי-אישות. והטיפשים אומרים שזה קשור בחקיקת' הכנסת בענייני נישואין וגירושין.

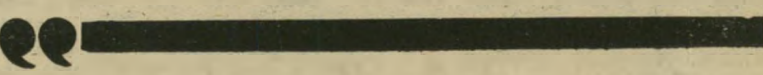
טעם להתעסק בשום דבר אחר, וזוהי ה' בעייה אם נסתלק מהשטחים או לא נסתלק מהשטחים.

● כאותו נאום שנשאת בכנס של"י ושהוצג כמלוויזיה הטפת ל' מילחמת-אזרחים! מדוע עשית זאת?

אמרתי שאני חושש שקשה יהיה למנוע מילחמת-אזרחים. אמרתי שמילחמת-אזרחים

מידשעת כמו גולדה מאיר, שהקו המדיני שלה היה שאין עם פלסטיני, לא פסקה מלסעון לסוציאליזם בימינו

יש קו-חלוקה אחר המשתמע מן המוני' חים מוסררה ורחביה, שכונת התיקווה ו' רמת-אביב, קריית-שמונה והקיבוצים ש' לסביבה. ואשר להוסיף על זה עוד קווי' חלוקה. לזה התכוונתי כשאמרתי שאיני בטוח אם אפשר יהיה למנוע מילחמת-

אינה הדבר הגרוע ביותר בעיני. הדבר הגרוע ביותר הוא הקונסנווס של כל העם על דבר מושחת. מילחמת-אזרחים על ערי' כים היא אמנם אסון ככל מילחמה, אך יכולה להיות משמעותית. נחת דוגמה של מילחמת-האזרחים האמריקאית ואתן דוגמה

ליבוכיץ בראיון

אין מקומות קדושים — רק אלוהים קדוש